

E-kirje: Komission tekniset muutosehdotukset koskien valtiontukien ilmoitusmenettelyn ja raportoinnin selkeyttämistä sekä komission valtiontuki-ilmoitusten käsittelyprosessien päivittämistä

Kokous

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio lähetti 5.2.2025 jäsenvaltioille kaksi voimassa oleviin valtiontukisääntöihin liittyvää muutosehdotusta: Ensimmäinen ehdotuksista on muutosasetus, joka koskee komission niin kutsuttua valtiontukien täytäntöönpanoasetusta ((EY) N:o 794/2004 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EU) 2015/1589 täytäntöönpanosta). Toinen ehdotuksista on komission tiedonanto muutosehdotuksista Valtiontuen valvontamenettelyissä sovellettaviin käytäntesääntöihin (2018/C 253/05).

Ehdotetut täytäntöönpanoasetuksen muutokset pohjaavat komission päätöskäytännön kehittymiseen ja valtiontukitapausten käsittelyä koskevaan oikeuskäytäntöön. Ehdotettuja muutoksia on vähän ja ne ovat luonteeltaan teknisiä keskittyen valtiontukien ilmoitusmenettelyn ja raportoinnin virtaviivaistamiseen sekä komission valtiontuki-ilmoitusten käsittelyprosessien päivittämiseen.

Komissio järjestää ehdotetuista muutoksista 12.3. jäsenvaltioiden monenvälisen ja neuvoo-antavan kokouksen, jossa jäsenvaltiot saavat esittää näkemyksiään muutoksista, ja jossa komissio vastaa jäsenvaltioiden kysymyksiin. Komission tarkoituksena on hyväksyä ehdotetut muutokset toukokuun 2025 aikana.

Suomen kanta

Ehdotetut muutokset ovat uusia, joten niistä ei ole olemassa olevaa Suomen kantaa. Århusin yleissopimuksen edellyttämien muutosten osalta Suomen kanta on vahvistettu E-kirjeessä E 118/2022. Näitä muutoksia arvioidaan samanaikaisesti tämän E-kirjeen kanssa annetussa E-jatkokirjeestä.

Täytäntöönpanoasetukseen ja valtiontuen valvontamenettelyyn sovellettaviin käytäntöihin ehdotettuja muutoksia arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota paitsi kilpailu- ja valtiontukisääntöjen täytäntöönpanon tehokkuuteen ja yhdenmukaisuuteen, myös toimintaympäristön ennustettavuuteen ja muutoksista koituviin hallinnollisen taakan muutoksiin niin yritysten kuin jäsenvaltionkin kannalta.

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotetut muutokset ovat pääosin perusteltuja, sillä ne virtaviivaistavat valtiontukimenettelyjä sekä päivittävät valtiontukisääntöjen täytäntöönpanossa keskeisiä menettelyjä ja käytäntöjä vastaamaan komissiolle kertynyttä kokemusta sekä unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä.

Valtioneuvosto suhtautuu kuitenkin kriittisesti ehdotettuun muutokseen valtiontuen vuosiraportoinnissa: ehdotus komission elektronisella alustalla tehtävän vuosiraportoinnin korvaamista esitetyillä taulukoilla tehtäväksi vuosiraportoinniksi lisäisi valtioneuvoston näkemyksen mukaan tukiviranomaisille tulevaa hallinnollista taakkaa ja hankaloittaisi vuosiraportoinnin koordinaatiota. Valtioneuvosto toivookin komissiolta lisätietoja siitä, kuinka kyseinen ehdotus yksinkertaistaisi, virtaviivaistaisi ja parantaisi valtiontukien kokonaisraportointia ja seurantaa EU-tasolla.

Valtioneuvosto toteaa myös, että ehdotetut muutokset eivät saa vaarantaa EU:n valtiontukivalvonnan kokonaistehokkuutta. On tärkeää, että komissio pystyy vastaisuudessaakin kiinnittämään valtiontukivalvonnessa huomion tukiin, jotka eniten vääristävät kilpailua sisämarkkinoilla. Kilpailua eniten vääristävien tukien tulee pysyä komission ennakkovalvonnan piirissä myös jatkossa.

Pääasiallinen sisältö

Täytäntöönpanoasetus

Komissio lähetti 5.2.2025 jäsenvaltioille muutosehdotuksia liittyen komission niin kutsuttuun valtiontukien täytäntöönpanoasetukseen ((EY) N:o 794/2004 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EU) 2015/1589 täytäntöönpanosta).

Ehdotetut muutokset ovat luonteeltaan teknisiä ja jakautuvat yhtäältä säädösviittausten ja sanamuotojen päivityksiin ja toisaalta menettelyllisten määräysten virtaviivaistamiseen.

Säädösviittausten ja sanamuotojen päivitysten osalta ehdotetaan muutettavaksi vanhentuneeseen täytäntöönpanoasetukseen ((EY) No. 659/1999) viitanneet kohdat siten, että niissä viitataan voimassa olevaan täytäntöönpanoasetukseen ((EU) 2015/1589) samalla kun vanhentuneen asetuksen artiklaviittaukset päivitetään voimassa olevan asetuksen mukaisiksi. Lisäksi ehdotetaan tarkennettavaksi tiettyjä valtiontukien ilmoitus-, raportointi- ja kantelumenettelyssä käytettyjä käsitteitä ja päivittämään menettelyissä käytettäviä lomakkeita vastaavasti.

Menettelyllisten määräysten virtaviivaistamisen osalta ehdotetaan ensinnäkin valtiontuki-ilmoituslomakkeen, lisätietolomakkeiden ja yleisen tietolomakkeen päivittämistä vastaamaan komission voimassa olevia sektori-kohtaisia valtiontukien suuntaviivoja sen

varmistamiseksi, että komissio saa kaikki tiedot, joita se tarvitsee tehdessään arviointia valtiontukisääntöjen mukaisesti. Päivitetyt lisätietolomakkeet ovat jo jäsenvaltioiden käytössä, mutta niitä ei ole vielä virallisesti hyväksytty. Nyt ehdotettujen muutosten yhteydessä päivitetty lisätietolomakkeet on tarkoitus hyväksyä virallisesti.

Menettelyllisiä muutoksia ehdotetaan myös valtiontukien vuosiraportointiin: maatalous- ja kalatalousalojen raportointia koskevaa komission käytäntöä yhdenmukaistetaan siten, että jatkossa vakioitu kertomusmalli voimassa olevaa valtiontukea varten kattaa kaikki alat, ja täten erillisestä maatalous- ja kalatalousalojen kertomusmallista luovutaan. Lisäksi komissio ehdottaa elektronisella alustalla tehtävästä valtiontukien vuosiraportoinnista luopumista, ja sen korvaamista jäsenmaille lähetettävillä esitäytetyillä, yksityiskohdaisilla taulukoilla. Komission mukaan muutos yksinkertaistaisi, virtaviivaistaisi ja parantaisi valtiontukien kokonaisraportointia.

Valvontamenettelyjen käytännesäännöt

Toinen komission 5.2.2025 lähettämistä muutosehdotuksista koskee valtiontuen valvontamenettelyissä sovellettavista käytännesäännöistä annettua komission tiedonantoa (2018/C 253/05).

Myös nämä ehdotetut muutokset ovat luonteeltaan teknisiä, ja ne perustuvat komissiolle käytännesääntöjen soveltamisessa kertyneeseen kokemukseen.

Ensinnä, valtiontuki-ilmoitusta edeltävän yhteydenpidon jäsenvaltioihin on todettu kestävän yleensä pitkään erityisesti monimutkaisissa tapauksissa. Ilmoittamista edeltävän vaiheen (ns. esinotifiointivaiheen) kuuden kuukauden kestoa ehdotetaan sen vuoksi pidentettävän 12 kuukauteen.

Toiseksi, komissio toteaa, ettei se ole koskaan käyttänyt käytännesääntöjen 6 jaksossa vahvistettua yksinkertaistettua menettelyä suoraviivaisissa tapauksissa, ja ehdottaa sen vuoksi kyseisen menettelyn poistamista. Jäsenvaltio voi tällä hetkellä pyytää yksinkertaistettua menettelyä esimerkiksi silloin, kun tukitoimenpide on riittävän samankaltainen sellaisten tukitoimenpiteiden kanssa, jotka on hyväksytty vähintään kolmessa komission päätöksessä ennakoilmoituksen päiväystä edeltävän kymmenen vuoden jakson aikana. Mikäli komissio pyyntöä harkittuaan päättää, että asia soveltuu käsiteltäväksi yksinkertaistetussa menettelyssä, komissio pyrkii antamaan 25 päivän kuluessa ilmoituksen toimittamisesta lyhytmuotoisen päätöksen, jossa se toteaa, että ilmoitettu toimenpide ei ole tukea tai että se ei aio vastustaa toimenpidettä.

Käytännesääntöihin lisätään myös Århus-yleissopimuksen johdosta uusi menettely, jota käsitellään erillisessä E-kirjeestä E 118/2022 vp annetussa jatkokirjelmässä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) artiklojen mukaan valtiontukien sääntely kuuluu komission toimivaltaan. Menettelytapa-asetusta ((EU) 2015/1589) sekä sitä toimeenpanevaa täytäntöönpanoasetusta ((EU) 794/2004) voidaan muuttaa SEUT 109 artiklan mukaisesti, jolloin neuvosto antaa asetuksen komission ehdotuksesta kuultuaan Euroopan parlamenttia. Menettelykäytänteiden sekä täytäntöönpanoasetuksen muuttaminen kuuluisi komission toimivaltaan.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asiaa ei käsitellä Euroopan parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

EU12 kilpailu-, hankinta- ja valtiontukijaoston kirjallinen menettely 4.3.2025-10.3.2025.

Eduskuntakäsittely**Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**

Ehdotuksella ei ole suoria lainsäädäntövaikutuksia.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella ei ole suoria budjettivaikutuksia. Ehdotus komission elektronisella alustalla tehtävän vuosiraportoinnin korvaamista esitetyillä taulukoilla tehtäväksi vuosiraportoinniksi lisääi kuitenkin tukiviranomaisille ja raportoinnin koordinaatiosta vastaaville tulevaa hallinnollista taakkaa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**Asiakirjat**

Annex I Draft Implementing Regulation_fi.pdf;
Annex I Draft Implementing Regulation_sv.pdf;
Annex II Draft of the revised General Notification Form_FI.pdf;
Annex II Draft of the revised General Notification Form_SV.pdf;
Annex IV Draft of the amended complaint form_fi.pdf;
Annex IV Draft of the amended complaint form_sv.pdf;
Annex V Draft of the new Form for the submission of an internal review request_fi.pdf;
Annex V Draft of the new Form for the submission of an internal review request_sv.pdf;
Annex VI Draft Communication_amending_BPC_FI.pdf;
Annex VI Draft Communication_amending_BPC_SV.pdf

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Erityisasiantuntija Sanna Nyssölä, p. 050 436 1811
Kaupallinen neuvos Olli Hyvärinen, p. 050 396 3619

VAHVA-tunnus

EU/305/2025

Liitteet**Viite**